

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11 szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

Ingyen melléklet: a „Méhészeti Közlöny”.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,

(„Közművelődés” nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).

Ide küldendők a hirdetések, mindennemű melléletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Hivatalos rész.

Meghívás az erdélyi gazdasági egylet közgyűlésére.

Egy látogatás Zsombolyán. Benkő Mihálytól.

A cukorrépa mag elvetése, művelése. Csöte Györgytől.

A gyümölcsfák kiültetése körüli eljárás. Szász Lajostól.

Pályázati felhívás gazdasági szakmunkák megírására.

(i.)-nek helyesebben Parlagi Jancsinak. Sz. Szakáts Péter.

Kormányintézkedés.

A földművelésügyi minister pályázati felhívása homoktalajokon építendő pinceszék tervezetei beadására.

Vegyesek.

Burgonya termelő gazdák figyelmébe. — A hangyák hasznossága az erdőre. — Ramazán kirándulás Konstantinápolyba. — A dohányzás jó vagy rossz hatása.

Piaczi értesítő.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel kérjük lapunk t barátait, a kik a folyó évre előfizetéseiket még be nem küldötték, hogy ezt mielőbb eszközölni sziveskedjenek; vagy a kik lapunkat ezen évben járatni nem kívánják, kérjük azt, a czimszalagra írott ily értelmű megjegyzéssel, visszaküldeni és ez által a további fölösleges költségtől megkímélni.

Együttal kérjük, hogy lapunkat ismeretkörükből ajánlani és részére új barátokat, előfizetőket szerezni sziveskedjenek, mert anyagi viszonyai erősbültével tehetjük ezt még tartalmasabbá.

Tisztelettel

az Erdélyi Gazda

kiadóhivatala.

Hivatalos rész.

Meghívás közgyűlésre.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű

rendes közgyűlését

Kolozsvárt 1892. április hó 10-én — virágvasárnapján — délelőtt 10 órakor

fogja saját helyiségében (Belközép-utca 11-ik sz. gróf Mikó-féle ház, emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Közgyűlési napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés az egylet 1891-ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1891-ik évi számadásáról; ezzel kapcsolatosan.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1892-ik évi költségvetés megállapítása.
6. A múlt évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.
7. Netáni javaslatok, indítványok.
8. Az igazgató-választmány előterjesztése az egyleti titkár véglegesítéséről.
9. Kilépés és elhalálozás folytán megüresedett két igazgató választm. tagsági helynek, választás után való betöltése.
10. A gyűlés bezárása.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt 1892. évi márczius hó 14-én tartott üléséből.

Sz. Szakáts Péter
egyleti titkár.

Szabó József
egyleti elnök.

Egy látogatás Zsombolyán.

Mint más annyi gazdatársam, áttanultam a „zöld takarmány” eltevésének különböző módjait: Goffák után a savanyított eljárást; Try-féle kezdetleges édes takarmány erjesztési módot, a Johnson-féle csavaros takarmány sajtólót; a Blunt-, lindenhofi, valamint a Dolberg-féle önműködő takarmány-sajtólókat; sőt voltam bátor a múlt év végén a Kassán megjelenő „Gyakorlati Mezőgazda”-ban, a kérdések és feleletek rovatában, egy a gyakorlati kérdést megoldó s több pontot magába foglaló kérdést intézni gazdatársaimhoz, különösen a Blunt-féle és lidenhofi zöldtakarmány sajtók iránt.

A felelet megjött, de nem találtam azt a gyakorlati megoldást, a mit kerestem.

Ekkor jött segítségemre a zsombolyai gr. Csekolics-uradalom egyik tisztjének, Sierban urnak, a „Mezőgazdasági Szemlében” egy cikke, melyben Herényi Gothárd Sándor urnak, a „Köztelek”-ben megjelent „Zsombolyai zöldtakarmánykaszal” című cikkére válaszol; de továbbá segítségemre jött dr. Szentkirályi Ákos kolozsmonostori gazdasági tanintézeti tanár ur is, ki szintén

a nevezett nemes gróf uradalmában, a múlt év nyarán, az intézeti növendékekkel megfordult s a zöldtakarmány eltevését a „Zsombolyai” rendszer szerint ismertette.

Megvallom aggodalmaim voltak a „Zsombolyai” rendszer iránt. Aggodalmaim elosztatását s a helyszíneni intézkedést határozta tehát el, s különösen pedig azon okból, hogy télen lássam azon felmagasztalt rendszert s lássam annak hatását, ugy az igás erőn, mint a tejelő állatokon, s meggyőződjem az édes zöld takarmány minőségéről; ez okból téli időben utaztam Torontálba, a helyszíni tanulmányozás végett.

Utam nem bántam meg; szives fogadtatásra találtam ugy az uradalmi igazgató ur részéről, mint a tisztikar részéről és itt mindenképp előtt úgy a magam, mint az erdélyi gazdatársaim érdekében kívánom, hogy a nyilvánosság az erdélyi közélet számára megvilágosított legyen, a melyekben az erdélyi közélet részesei voltak akkor, midőn mint ismeretlen ott megjelentem s nem is tudhatták, kivel beszélnek. De ettől eltekintve, annyival hálásabbak lehetünk a nemes tisztikar s különösen annak felvilágosított igazgatója iránt, mivel azon nagy bajjal, sok kísérlet után megszerzett tapasztalatot a nyilvánosságnak készséggel adják tovább, s nem tesznek ugy mint sok más gazda, hogy szerzett tapasztalatait, mint kincset érő titkot őrzi, s gazdatársaitól elzárja.

En sem akarok gazdatársaim előtt elzárkózni sem jelenben, sem jövőben. Mindig szívesen bocsátottam csekély tapasztalatomat közre megcsórom, mint hírlapi tapasztalatot is felkarom használni arra, hogy gazdatársaimnak tapasztalataimról beszámoljak.

Itt mindenekelőtt ki kell jelentenem, e kérdésben nyilvánosságra lépett író és gazdatársaimmal szemben, hogy leírásaik előtt teljesen meg vagyok, de mert különbözők a mikéntek, megengednek nekem, ha én is, közvetlen szerzett tapasztalataim és észleleteim alapján, leírom a „Zsombolyai zöld takarmány-kaszal” s egyúttal jelzem az azon takarmányi etetési rendszert, s ezzel összefüggésben kitüntetem az ezen takarmánnyal etetett állatok conditionját. Ez utóbbit pedig teszem azért, mert nagyon sokan gazdatársaink közül, ilyenmő ujtás iránt, nagyon is ellenszenvvel viseltetnek s azt hiszik, hogy ez is a magkereskedők „legujabb” stb. nagy hangzású jelszavaikkal egy színvonalon lehet. Azonban én kételkedő gazdatársaimnak tényeken alapuló dolgot akarok előadni és pedig meggyőződéleg személyes tapasztalatom alapján.

Zsombolyán láttam csalamádéból és zöbös

Mindennemű

műtrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÉNSAV-, MÜTRÁGYA- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kizűnő minőségű műtrágyáit: csontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomas-álmakot, chilisáletromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V. Erzsébettér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-
salak.

bükkönyből összerakott több rendbeli kazlat, a melyek a múlt év őszén lettek össze rakva s ott létem alatt, azaz folyó évi február hó 8-án részben megkezdve állottak, részben pedig teljesen épek voltak, a mint azt az őszön befejezték. Mind a zabos bükköny, mind pedig a csalamádé, kellemes szagot árasztott, távol minden savanyuságtól, sőt egy pár kazal előttem lett az „Endre” majorban Molnár István kasznár ur által felbonthatva s ekkor is még akkorra melegségi fok volt a takarmány kazalban, hogy kezem kellemes meleget érzet. A takarmányok színe sárgás barna, ment minden penészedéstől, nedvessége pedig olyan volt, hogy kezem a tapintása alatt gyenge nyirkot kapott. A luczerna kazal már elfogyasztott volt s így azt nem volt alkalmam láthatni, de mikép nevezett kasznár mondotta, az is éppen oly jól és szépen sikerült, mint a zabos bükköny.

Hogy mikép néz ki mind a zabos bükköny, mind pedig a csalamádé préselt állapotban, mutatól a magammal hozott 2 drb. kockából egy-egy példányt átadtam az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” titkári hivatalának, egy-egy példányt megtartottam magamnál. Ugy a titkári hivatalnál, mint nálam megtekinthetik gazdatársaim. Daczára annak, hogy részint melegen, részint hidegen lettek tartva s papírba göngyölve a hozott csomagok, csakis a 11—12 napon kezdtek megsavanyodni. Ezt azért voltam bátor felemlíteni, hogy ezen édes takarmány az etetés alatt nem savanyodik meg, s az istállóban a fejős teheneknek nyugodtan lehet adni, mert a tej tőle nem kap izzó mi-ként a savanyított, illetve vermelt takarmánytól.

Most az a kérdés: a „Zsombolyai” rendszerrel miféle zöld takarmányt kazalozhatunk? A kapott felvilágosítás nyomán, de kézi sajtókkal eszközölt próbák alapján is bátran kimondhatjuk, hogy ily módon kazalba rakhatjuk mindazon takarmányokat, a melyek a marhák táplálkozására szolgálnak. Így össze rakhatunk csalamádét, zabos bükkönyt, lóherét, luczernát, réti füvet, sarjut stb. Össze rakhatunk egy fajtat, de egy és ugyanazon kazalba össze rakhatunk két vagy háromféle takarmányt is, mivel egyik a másikra rossz hatással nem lesz, sőt a gyenge, sítés füvet ily vegyes rakással javíthatjuk.

Az édes zöld takarmánnyal etetett igás állatok conditioja nagyon meglepett, az etetési rendszerrel alább közlöm. Mi a kik Erdélyben dicsekedni szoktunk takarmányunk jó minőségével s annak tápláló hatását magasztalni szoktuk, ha összehasonlítást teszünk a „Zsombolyai” igás erő és a mi erdélyi igás erőnk között, el kell ismernünk, hogy dicsekvésünk csak képzelet, mert ezen édes zöld takarmánnyal okszerűen takarmányozott igás ökrök — daczára annak, hogy nehéz vastengelyű szekéren, egy négyes igás fogatnak 20 m. mázsan alól terűt vinnie nem igen szabad — szemlének alkalmával, február 8-án úgy néztek ki, mint nálunk azon mustra ökrök, a melyeket három hónapon keresztül készítettünk eladásra.

Három igás istállót jártam meg. A „Margit házi” fiók telepénél déli etetésre készítették 40 drb. ökröknek a takarmány adagokat. A 40 drb. ökör, úgy állott az istállóban, a jászol mellett, mint ha 40 drb. zabos katona ló nyughatatlankodott volna a zab adagra.

Az állatok ily conditioja, azt igazolja, hogy az édes takarmány kazalban, a takarmány táperéje nem veszt, avagy ha van is veszteség oly csekély, hogy az a szárított takarmánnyal össze sem hasonlítható.

A veszteség még nincs kiszámítva Zsombolyán, a folyó évben akarja az igazgatóság a kazalba rakott zöld takarmányt vegyelemzettetni. Ezen vegyelemzés után majd számokban fogjuk kifejezni a veszteséget, azonban a látottak után bátran merem állítani, hogy csak adjunk állatainknak édes zöld takarmányt s látni fogjuk annak hatását állatainkon és ha egyszer ennek készitési és etetési módjával megismerkedünk, nem fogjuk többé sem a zabos bükkönyünket, sem a lóherét és a luczernát szárítgatni s nem fogjuk engedni, hogy az Erdélyben gyakori eszések ezen takarmányainkat kilugozzák s értékét 30—50 %-kal apasszák.

Az édesen erjesztett zöld takarmány és a sa-

vanyított takarmány készítése között lényeges különbség van; az előbbit a földszinén felül rakjuk össze és földdel nyomtatjuk meg, az utóbbi pedig verembe s ott alkalmazunk rá különböző sulyokat. Mig az utóbbinál a veszteségi százalék nagy és költséges vermeteket kíván, addig az édes zöld takarmányhoz semmi költséges előmunkálást nem kívánatlik s a veszteség az általam szemlélt kazalokba alig tette ki 1—1 1/4 %-ot, a mi már egymagában, a két eltevési mód között, nagy különbséget tesz s határozottan az „Zsombolyai” kazalnak adja az elsőbbséget. De ha még hozzá vesszük a vermelt takarmánynak a veremelés alatti szecsakázási költségét is, akkor nyugodt lélekkel elmondhatjuk, hogy a „Zsombolyai” kazal rakás, a veremeléssel szemben, költségbe nem kerül.

Benkő Mihály.

A cukorrépa mag elvetése, művelése.*)

Hol egy községben, kisebb mennyiségekben, többen termelnek cukorrépat: legajánlatosabb, ha együttesen vesznek egy sorvetőgépet és a vetést okvetlenül végezzék azzal, mert megmunkáltatása kevesebb költségre kerül; az egyes répak szabályosabban hagyhatók és kellő tömörségű meghagyása által, több cukortartalommal, nagyobb hozamra és nagyobb haszonra lehet kilátás.

A mag elvetése után a földet hengerezzük meg keresztben, hogy a vetősaru netáni megugrása következtében künn maradt mag is takarót kapjon, más részt pedig, hogy a talaj felszíne kellően összenyomassék, hogy így a mag csírázása és kelése gyorsabban s biztosabban menjen végbe.

Legrendesebb körülmény, ha a mag 1/2 hüvelyknnyire esik a talajba. A mely mag 2 hüvelyknél mélyebben jut, nem kél ki. Ez fontos körülmény; ezért nagyon ügyelni kell, hogy a vetőgép helyes beállítás mellett a talaj finom, vagy durva megmivelése szerint, annak lábai kellően legyenek megterhelve.

A mag, ha a kellő nyirkot megkapta, 10—15 nap alatt ki van kelve. Ha, nem sikerült, t. i. vetésünk nem kelt ki, legkésőbb jun. 1-ig — egy sekély szántás után — újból bevetendő. Ha pedig csak foltonként nem kelt ki, az első kapálás alkalmával, kézi gép hián, szorva vetendő be s a második kapálás alkalmával a sorba esettek, egyezve, meghagyandók.

Első kapálás.

Az első kapálással ne késünk, még azon esetben sem, ha nem öli a gyom, mert a megkeresedett föld a gyenge plántákat megszorítja, s fejlődésüket gátolja. Ekkor is csak a sorok közeit kapáljuk fel, s a plánták sorait ne bántjuk, mert érintésekkel, a gyenge növények könnyen kifordulnak, még azon esetben is, ha a kapa, 2 hüvelyknél közelebb jár a sorokhoz; valamint a még ki nem kelt magvak is kikapátatnak.

Azért is jó érintetlenül hagyni a sorokat, mert a répanövénynek sok ellensége van a rovarok közül, melyek a gyenge növényből sokat elpusztítanak, miért is jó, ha kikelt tömörségükben maradnak, mivel így a második kapálás alkalmával, az egyenkéntezés úgy vihető végbe, hogy a kellő zárlat fenntartható.

Ezen munkálást alkalmával, minden munkás által csak két sor veendő kapálás alá, hogy egymást ne gátolják a munkában és a sorokon rendetlen keresztül való vágások által a gyenge növényre föld ne nyomuljon, mert ez által növényükben akadályozva lesznek, sőt meg is fúlhatnak.

Második kapálás.

Az első kapálás után 2—3 hétre, a hogy a répa meglehetősen fejlődött és leveleit kezdi

* V. ö. lapunk m. évi 40-ik számában (243. oldal és a 43. szban 260 o.), a cukorrépa termelésére vonatkozó közleményeinkkel. Szerk.

szétterjeszteni, a második kapálás rögtön meg-ejtendő, ne hogy a gyom elölje, mert a késedelem itt legjobban megboszulja hanyagságáért a termelőt.

A répamag társas mag, vagyis egy közös tokba négy mag van befoglalva, melyek, ha csiraképesek, mind kikelnek. Így tehát minden mag után négy növény kél ki, melyekből csak egy szálat hagyjunk meg, a többit óvatosan tépjük ki, mert csak így nyerünk kellően fejlett répa fejeket.

Az egyes répa plánták egymástól távolsága a sorban rendes körülmények között egy arasz legyen. Ritkábban azért nem kell hagyni, mert jó helyen, kellő tömörségű zárlat hiányában, a cukortartalom rovására igen nagy lesz a répa, jelentékeny része a földből kinő, a mit majd le kell vágni s a mellett könnyen odvasodik, a mi szintén kár; a mig kellő zárlat mellett, ha a talaj jó mély művelést kapott, a répa a kívánt nagyságban, a talaj felszíne alatt jut kifejlődésre.

Az egyes plántáktól a földet anynyira el kell huzni, s kézzel a gyomtól, földtől szépen megtakarítani, hogy az egyes kis répa fők láthatók legyenek, mert így a répa nem ki, hanem befelé törekszik nőni és annál kevesebb lesz a zöld része.

Harmadik kapálás.

A harmadik kapálás — jó mélyen bevágva, megejtendő, midőn a föld már tömött és a gyom kezd felül kerekedni. Ekkor a talaj — vigyázzal arra, hogy a répa teste meg ne sértsék — jó mélyen megporhanyítatik és minden egyes plánta, a mellette levő gyomtól, kézzel kellőleg kitisztítottatik.

Igen nagy előnnyel használhatók az e célra készített s élükön 5 hüvelyk szélességű kapák, mert ezek alul szélesek, felül pedig keskenyek lévén, a felül széles és alól keskenyebb répa kapálása ezekkel könnyebb és sérülés alig fordul elő; a mellett a föld is kellőleg felvágatik.

A közönséges levél alakú kapa erre kevésbé alkalmas, végzett munkája nem oly tökéletes és gyakorlatlan munkás sok kárt tehet vele.

A harmadik kapálás alkalmával csak is azon esetre alkalmazzuk a répa töltőgetését, ha kilátásunk nincs, hogy a negyedik kapálást is megadhatjuk. Másként, mint a második kapáláskor csak simán munkáljuk meg s a negyedik kapálás alkalmával töltőgetjük fel finom, porhanyó földdel, a répa főkön koronájáig.

Ha répa földünkön a kapálás, befejezése után is a gyom fölverné magát, úgy attól gyomlálás által kell a talajt megtisztítani.

Nem ajánlható a hold szám szerint, szakmányos munkásokkal való kapáltatás, mert a szétszort dolgozók munkájuk mikénti végzésére kellő felügyeletet gyakorolni nem lehet és a munka hiányosan lesz végezve, mivel a munkás inkább arra néz, hogy bármikép, csak gyorsan végezze el kimért területét. Sok növényt betakar és ki is vág, hogy majd a kiszedés kevesebb fáradságba kerüljön.

Hanem igen is ajánlani lehet a részért való munkáltatást, mert így a saját érdeke is a munkásnak, hogy ugyanazon területen minél nagyobb termés éréssek el, hogy így ő is több hasznát láthassa fáradságának.

Ha azonban az adott viszonyok között a népben még nincs meg a vállalkozási szellem, csakis a napszámos munkának van helye.

Ez lassabb és drágább munka bár, de kellő felügyelet és a munkába való helyes begyakorlás mellett kedvező eredmény érhető el.

Néhol az a rossz szokás uralkodik, hogy a fejlődésben levő répanak szedik a levelét s feltakarmányozzák. Ez fölülte káros azért, mert a növénynek a levelzet képezi a tüdőjét, mely ha leszdedik, igen természetes, hogy a növény maga nem juthat teljes kifejlődésre. Másrészt pedig a levél a talaj beárnyékolására is szolgálván, ha leszdedetik, a föld kiszárad, a mi — tudjuk — a növény fejlődésére szintén gátlólag hat. Így a ki a répa levelét leszdedeti, a képzelt haszon helyett, önmagát károsítja meg.

Csete György.

A gyümölcsfák kiültetése körüli eljárás.

A gyümölcsültvények kiültetése körül egy néhány praktikus olgásra kívánom emlékeztetni a gyümölcészet kedvelőit.

A ki leendő gyümölcsös kertjének talaját 80 cm mélyre megforgatja: az haszonnal párosult jó dolgot végzett; de miután nagyobb területeknél ez sok kiadást igényel, azon esetben a kijelölt sorok területét kell hosszában avagy széltében 2 meternyi terjedelemben megforgatni, vagy ha ez is sok kiadása lenne valakinek, azon esetben a karókkal kijelölt helyek területét, a hová az oltvány kiültetése esik, 80 cm. mélyre 2 meternyi széles körben forgatassa meg a földet. E forgatás a fák nagy előnyére válik, kivált, ha még kiültetett fáinkat öt évig kés alatt tartjuk, ugy fiatal fáink sebesen fejlődnek és szép alakot is nyernek.

Ültettem ki ezelőtt 20 évvel forgatott és forgatatlan földbe is gyümölcs fákat. A forgatott földben levők a másoknál ma épen kétszerte nagyobbak, és ha ez évben termés lesz, bizonyos, hogy a nagyobbakon a termés is kétszeresen több fog lenni.

A növekedésben elmaradt fákon most ugy akarok segíteni, hogy területjüket és kerületjüket 2 meternyre kellő mélyen óvatosan megforgatatom.

Kiültetésnél az oltványok új állása, legalább 4—5 c. m.-rel magosabbra essék, mint a faiskolában volt. Ültetéskor a vizet kimélni nem szabad. Nyáron pedig többször fölporhanyítjuk kerületét és kellő időben öntözgetjük. A fa gyökerének ne legyen hátráltató akadálya a föld között, hogy azok tetszésük szerint terjeszkedhessenek. A földbe ültetett fa csak viz által táplálhatja magát, s mondhatjuk: a növény csak iszik és nem eszik. Inni kell tehát adni, ha szomsjas, de nem kell megfullasztani.

Jelen korunkban az részestül előnyben, ki mindent gyakorlatilag képzett uton végezhet el. Ohajtandó, hogy gyümölcstermesztésre hivatott szép hazánkban, mentől többen fognának hozzá a faültetéshez.

Kolozsvárt, 1892. márczius.

Szász Lajos.

Pályázati felhívás gazdasági szakmunkák megírására.

Az országos magyar gazdasági egyesület saját kiadásába vevén át a *könyvkiadó vállalat* legközelebb megindítandó 3-ik cyclusát, a következő gazdasági szakmunkák megírására hirdeti nyílt pályázatot:

1. **Gazdasági építészet** gyakorlati irányú kézi-könyve, mely az anyagok ismertetését, az építési szabályokat, a gazdasági épületek szerkezetét, helyes tervrajzait és költség előírásait 24—30 nyom. ivnyi terjedelemben felelelné.

2. **Gazdasági gépismeret**, mely a gazd. gépek rendszereinek és szerkezeteinek a gazda szempontjából való ismertetését, bírálatát és helyes kezelését 24—30 ivnyi terjedelemben tárgyalná.

3. **A fejbő-juhászat** kézi-könyve, kapcsolatosan a *havasi juhatejgazdaság* elveinek és gyakorlatának ismertetésével, 6—7 ivnyi terjedelemben.

4. **A hazai helyes földművelés** tárgyaló munkára, mely a jelenlegi bérleti viszonyok és azok fogyatosításainak ismertetését és azon módok és törvényes intézkedések javaslatba hozatalát 8—12 ivben tárgyalja, melyekkel egy jó-ralaváló bérleősztály létesítése és rendezett viszonyok alakítása elősegíthető lenne.

5. **A here-féléket** 6—7 ivben tárgyaló munkára, mely kiegészítő részét képezné a 2-ik cyclusban megjelent „füfélek” című munkának.

6. **A gazdasági talajismeret** és az okszerű talajművelést 24—30 ivben tárgyaló műre.

7. **A gazdasági becsléstani** 8—10 ivnyi terjedelemben tárgyaló műre.

A pályázni kívánók felkéretnek, hogy f. évi május hó 15-ig a *könyvkiadó-vállalat* szerkesztőségébe (Budapest, Köztelek) beküldjék:

1. A megírandó munka beosztását és hozzávetőleges terjedelmét kijelölő tervezetet.

2. A megírandó munka egy *mintafüzete*t és a kézirat elkészülésének hozzávetőleges időpontját tudatni sziveskedjenek

Az elfogadott műnek szerzői a bizottság határozatáról azonnal értesítetnek.

A művek első kiadási joga az országos magyar gazdasági egyesületet illeti.

A rendes díjazás nyomtatott ivenként eredeti munkáért 30 frt.

A rendes díjazáson felül azon esetben, ha a bíráló-bizottság a megbízatás alapján készült művet absolut becsünek ítéli, a talaj művelési munkát a magyar gazdák által tett *Kodolányi*-alából 100 frt, a gazdasági becsléstani munkát pedig a *Simunyák*-féle alából 400 frt külön pályadíjjal jutalmazza.

A kiadandó munkák garmond betűkkel szedtetnek. Budapest, 1892. márczius hó 16-án.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület.

(i.)-nek helyesebben Parlagi Jancsinak.

A *„Méhészeti Közlöny”* f. é. 7-ik számában *Parlagi Jancsi*, nevének zárjel közé kanyarított i. betűje alatt, az erdélyrészi méhész-egyletnek, nem tudom fogadva, vagy fogadatlan prókátor-kodással védelmére kelve, egy félívnél többre terjedő irodalmi duhajkodást viz véghez velem szemben.

Erre ez rövid válaszom:

A toll forgatásnak ezt a nemét én nem értem épen ugy, vagy még kevésbé, mint a logarithmikat. Hiában a készültség és modor különböző. Igy hát *Parlagi Jancsi*t egyáltalán nem követhetem, sem vele versenyre nem kelhetek s az irodalmi duhajkodással szerezhető babérokat osztatlanul neki engedem. A méhész-egylet gratulálhat magának, mert ügye alaposan meg van védelmezve. Hiszem, hogy megkoszorozza védőjének homlokát.

A polemiára még tisztességes tollal szemben sem lévén különben is sem kedvem, sem időm, sem terem, röviden végzem szavaimat azzal, hogy a lapom 11-ik számában közlötöket utolsó betűig föntartom. (i.)-t — *Parlagi Jancsi*t — förmedvényével együtt megvetem s a *„Méhészeti Közlöny”*-nyel minden viszonyt megszakítok.

Sz. Szakáts Péter.

Kormányintézkedés.

A földművelésügyi minister 11888/VI/9. sz. alatt a következő pályázatot bocsátotta ki. A szőlővel beültetett homoktalajokon termelt borok rendszeres kezelését leginkább az akadályozza meg, hogy azon területeken az építkezést nehezítő talajviszonyok miatt (keves kivétellel) az okszerű pinczekezelés követelményének megfelelő alkalmas pinczehelyiségek rendelkezésre nem állanak. Ez okból a miniszterium ezennel pályázatot hirdeti homoktalajokon építendő pinczehelyiségek terveinek és költségeloirázyzatainak szerkesztésére. A kívánt tervezetek célja az, hogy mintául szolgáljanak azoknak a szőlőbirtokosoknak, a kik akár sik, akár emelkedettebb fekvésű homokterületeken pinczétet kívánnak építeni, melyekben a homoki borok az okszerűség kívánalmainak minden tekintetben megfelelőleg kezelhetők és palackkérettségükig fejleszthetők legyenek. E végből kellően indokolt leirással felsejelt tervrajz és költségvetés leendő készítő:

1. Kisebb bortermelők igényeinek megfelelő, kisebb (5—10 hektoliter) űrtartalmu hordok elhelyezésére alkalmas oly pinczehelyiségre, melynek állandóan 10—11° C hőmérsékkel kell bírnia;
2. nagy bortermelők igényeit kielégítő oly pinczehelyiségre, a mely nagyobb űrtartalmu hordok és nagyobb bormennyiségek elhelyezésére (ó borok ászokolására) alkalmas s a melylyel a must és bor erjesztésére szolgáló fűthető helyiség (erjesztő kamara) is össze legyen kapcsolva. Az ezen pont alatti pinczehelyiségtől is ugyanaz az állandó hőmérséklet kívánatik meg, mint az 1. pont alatti pinczétől; az erjesztő helyiség

azonban akként szerkesztendő, hogy annak hőmérséke szabályozható, vagyis abban 20—25° C. hőmérsék egyenetlesen és huzamosabb ideig állandóan fenttartható legyen. 3. Az 1. és 2. alatti pinczeszerkezetek öszszeegyztetésével a közép bortermelők igényének szolgáló oly pinczehelyiségre, a melyben megfelelő berendezés folytán kétféle természetes hőmérsék legyen fenttartható; az egyikben magasabb hőmérsék a must és az új borok erjesztéséhez, a másikban alacsonyabb 10—11° C. hőmérsék az ó-borok ászokolásához. A must és az új borok erjesztéséhez szükséges helyiség akként tervezendő, hogy annak hőmérséke a szűret után a külső hőmérsékkel legalább is egyezzen. Mind a három pinczeszerkezethez még a következő közös kellékek kívánatnak meg: a) a szorosabb értelemben vett pinczehelyiségekben a hő ingadozásának nyáron és télen, fel vagy lefelé, tehát az állandó hőmérsékken felül vagy alul 2 foknál többnek lennie nem szabad; b) a pinczehelyiségek levegőjének mérséklen száraznak, tehát sem nedvesnek, sem egészen száraznak lenni nem szabad; c) a pinczehelyiségekben az öszzeegyzülő viz elvezetése, valamint a helyiségek szellőteteése könnyen legyen eszközölhető; d) kívánatos, hogy a szerkezetek a célnak ugyan teljesen megfelelőek, de azért mégis lehetőleg egyszerűek, gyakorlatiak s csekély költséggel létesíthetők és alkalmazhatók legyenek. Ezen tervek és a velük kapcsolatos költségvetések szerkesztésére 1000 frt pályadíj tűzetik ki és e díj azon pályamunkának fog oda ítéltetni, a mely az alakítandó bíráló bizottság által absolut becsünek és az öszses pályaművek közt a legjobbnak fog nyilvánítatni. A díjazott mű a miniszterium tulajdonává válik. A pályaművek a folyó 1892. évi július hó 1-ig az alólirt miniszteriumhoz terjesztendők be. Az idegen kézzel számozott lapokon és olvasható írással írott pályamunkák kéziratai jelígevel látandók el. Ugyanezen jelíge irandó a pályaművet tartalmazó lezárt borítékra is. Melléklendő hozzá egy lepecsételt levél, mely a szerző nevét tartalmazza, s melynek borítékára a pályamunka jelígeje feljegyzendő. A beérkezett pályamunkák jelígei és annak idején a bírálati eredmény a pályanyertes munka szerzőjének nevével a „Budapesti Közlönyben” és a „Földművelési Értesítő”-ben fog közzé tétetni.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vegyes közlemények.

— **Burgonyatermelő gazdák figyelmebe.** A mult évben a burgonya rothadás tudvalevőleg tönkre tette burgonyatermésünket s éppen ez az oka, hogy ma a felvidéknek egy jelentékeny része éhínségben szenved. Nem először történt, s nem is utoljára, mert hiszen tesszünk-e egy lépést is hogy e bajtól függetlenítsük magunkat? Pedig nagyon sokat lehetne tenni. A legegyszerűbb eljárás a mit tennünk kell, hogy olyan burgonyát szerezzünk be vetőmagnak, a mely a rothadásnak ellentáll. S ilyen burgonya pl. a „*Vagyar kincs*”, a mely bár magyar productum, itt e hazában még nem ismerik. Németországban azonban „*Juwel*” névalatt már ismeretes, s kitünő tulajdonságai miatt általánosan el is terjedt, egyéb burgonya fajtákat kiszorítván. A bécsi 1891-ki és számos németországi kiállításon első díjat nyert *Legnagyobb termést adkat holdanként 180—200) legjobb izü, a legsilányabb homokos és kevés talajon is megerem s egyáltalán nem rothad.* Tavaly is, mikor pedig a körülötthe lévő egyéb burgonya fajtákat mind megrothadtak, egyáltalán nem romlott Magyarországon ma még e fajta csak eredeti létesítőjénél termeltetik. Kívánatos volna azonban, hogy kitünő tulajdonságai miatt minél szelesebb körben terjedjen el. Létesítője és termelője *Agnelli József Csári birtokos nyitra megyében (via Sasvár)* ki is a németországi megrendelők egy részét ez idén vissza utasította, hogy hazai termelő közönségünk rendelkezésére is bocsáthassan e kitünő burgonyából. Ára q-ként 12 frt, 10 klgamonként 2 frt 20 kr. Ép ugy nagyon kitünő, nem rothad és így színtén melegen ajánlatk az „*Magnum bonum*” burgonya is, mely a kolozsmonostori gazd. tanintézetnél évek óta kitünő sikerrel ter-

Az összes 1891-ki kiállításokon u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kitüntetés: „nagy díszokmány.“

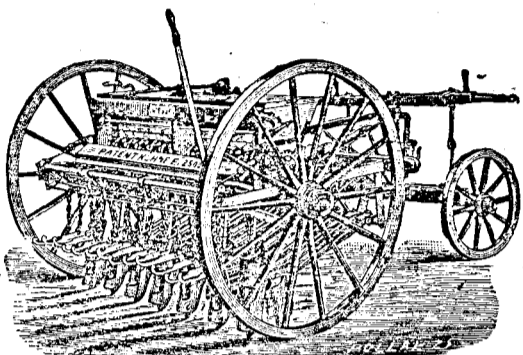
KÜHNE E.

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONYBAN

(alakult 1856. évben).

Főraktár: Budapesten, Váci-körut 21. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 12,000 példányban elterjedt kitűnő

43 7-26)

„Hungaria-Drill“ sorvetőgépeit.

Új! „Balance-Hungaria-Drill.“

(Wabrosch szabadalma.)

Legjobb sorvető hegyes vidékre!

Könnyű és olcsó répa- és szántógépek.

Laacke-féle rét- és szántóboronák.

Egy- és kétvasu ekék.

Rosták, konkolyozók, kapálók, töltőgétek és minden más gazdasági eszközök készletben.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai

Részvény-Társaság

KOLOZSVÁR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely újabban a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti. 27 (12-x)

Könyvnyomdája, Lithographiája

melyben a legjelesebb erők s a legkitűnőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak. olcsók.

Videki megrendeléseket pontosan teljesít.

Előfizetéseket elfogad az „1848—49. Történelmi Lapokra.“

➡ Ara negyedévre 1 frt. ➡

Buday-fivérek szabó-üzlete Kolozsvárt.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses figyelmét a bel-monostoruteza Redout épületben levő

férfi szabó-üzletünkre

felhívni.

Raktárunkon tartunk minden fajta bel- és külföldi szöveteket, mérték után készítünk pontos időre jóállás mellett Magyar és francia divat szerinti öltönyöket, salon, frakk, séta- és bármily előforduló egyenruhákat.

Több évi tapasztalatainkat Budapest és más nagyobb városokban szerevezve, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a kor igényeinek megfelelőleg a legdivatosabb e szakmában vágó öltönyöket, úgy mint bármelyik hirneves üzletben, a legjutányosabb árban előállithatunk.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradjunk

kiváló tisztelettel

Buday-fivérek,
szabó-mesterek Kolozsvárt

56 (2-10)

Üzlethelyiség bel-monostoruteza Redout épület.

Több rendbeli kiállításon kitüntetve.

Jóállás, pontosság és mérsékelt árak.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli-, chilisáltrom, szarv- és csontlisztet szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vévén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitűnőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10. 23 (14-12) - számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest. VI. Váci-körut 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.

Gazdasági-, konyhakerti- és virág-

MAGVAK

legjobb bevásárlási forrása

HALDEK IGNÁCZ

magkereskedése

➡ Károly-körut 9. sz. BUDAPEST Károly-körut 9. sz. ➡

mert

1. ezen magkereskedés a n. kir. állami magvizsgáló állomással kötött szerződés értelmében köteles valamennyi magvait a nevezett állomás által megvizsgáltatni és csak a jónak talált magvakat van jogosítva áruba bocsátani; megbízhatósága tehát kétségtelen.

2. Az utóbbi időben a magkereskedések egymással mintegy versenyre keltek, az árjegyzékek minél diszesebb kiállításában, melyeknek roppant költségeit természetesen a fogyasztó közönség fizeti meg. Haldek magkereskedése azonban ezen versenyből magát kizárta, csak egyszerű árjegyzékeket bocsát ki és ezeket is csak kívánatra küldi el, mi által tetemes összeget takarít meg, mely megtakarítást az árak leszállítására használja föl úgy, hogy daczára a legkitűnőbb minőségnek, nála a

gazdasági magvak 5-10%-kal,

konyhakerti és virágmagvak 10-20%-kal olcsóbban kaphatók, mint bármely más magkereskedésben. 30 (11-x)

Temes-Szépfalu, 1891. június 2.

Vizvári-Pusztá, 1891. június 10.

Tekintetes Haldek Ignác magkereskedő urnak

Tekintetes Haldek Ignác magkereskedő urnak

Budapest
Nem mulaszthatjuk el, hogy az Öntől vásárolt löhere, luczerna, árpa és répamag fölött legjobb dícséretünket ne nyitvánitsuk. - A vetés ide erőteljes és arankamentes; további összeköttetésükre bizton számíthat.

Budapest.
Szívesen elismerem, hogy a tavaly Öntől vásárolt löhermaggal teljesen meg vagyok elégedve és az idén is Önhöz fordulok, ha magszükségletem lett volna.
Kiváló tisztelettel Wolff B., földbirtokos.

Kiváló tisztelettel Fischer és Weisz

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetők, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik.

Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűvel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. helyjelleték jár.

Pécs, N.-Kőrös, Berlin
nagy arany érmek.

Lóhermag, bármely kis mennyiségben is állami ólomzár alatt 100 kiló 68 frt; 5 kilós postacsomag 3 1/2 frt.

Mák, francia zárttoku, két 100 kiló 40 frt; 5 kilós postacsomag 2 frt. Mezei komócsin tűzmag

nedves észkos területek hasznosítására 100 kiló 30 frt.

Fehér mustármag rendkívül gyors növesztő tápús takarmány. 100 kiló 20 frt. Főleg tehéneknek. 100 kiló 20 frt. Canada-zab, 100 kiló 8 frt.

Burgonya, Richter-féle Impetator, óriás és bőtermő e miatt Franciaországban felkapva, a készlet tart megrendeléseket elcszára német eredetének. 100 kiló

5 frt. Árak loco Alvincz vas. áll

zsákostól számítva és utánvétetnek Nonplus ultra csemege-sajt 4 kilós diszesen csomagolt darabokban, Netto 4 kilós postacsomag 4 frt; 3 csomag 9 frt.

Groyi kövér sajt 4 1/2 kilós darab 3 frt; 100 kilós 60 frt Mig a készlet tart megrendeléseket elogad gróf Teleki Arvéd uradalmi

intézősége Drassón. Alsófehérmegye u. p. Szerdahely 32 (10—x

Haszonbérbe adó birtok!
Nagy-Galambfalván, Udvarhely-megyében (Erdély) országút mentén, vasút- és posta-állomással, nagylommal, kőesma-bérlettel, 700 holdnyi, három vagy hat évre haszonbérbe adó. Átvehető azonnal vagy

áprilisbe. Bővebb feltételeket Nagy-Solymosi Koncz Armin gyógyszerész közöl Székely-Udvarhely.

Esetleg egy tapasztalt, nős gazdaságot elfogadják. 51 (5—5)

Nagyszemű besztércei két szilva csemeték 1 1/2 — 2 méter magasak 100 darab 10 frt, megrendelhetők az intézőségnél Bald, Kolozs-megye. 57 (2—2)

Sz. 2703—891.

Pályázati hirdetmény.

Vizakna rendezett tanácsu városban az állatorvosi állás üresedésbe jövén, ennek választás utján betöltése czéljából, Nemes Alsófehérmegye nagyságos kir. tanácsos alispánjának 12131/891. számú rendelete alapján pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 400 frt évi fizetés és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhivatnak pályázni kívánók, hogy az 1888. évi VII. t. cz. 117. §-ában irt okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó év ápril hó 30-ig bezárólag alulirt tanácshoz adják be.

Vizakna, 1892. márczius hó 21-én,

a városi tanács

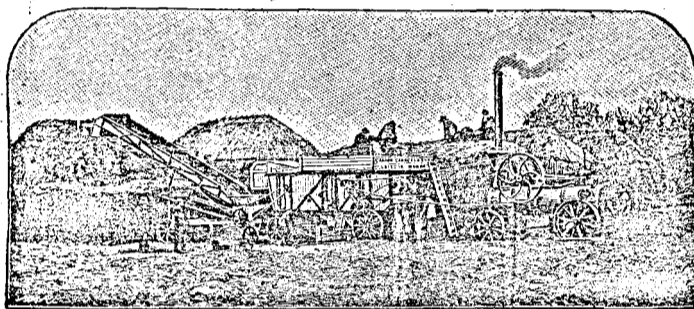
Szócs József,

polgármester.

55 (2—3)

Kotzó Pál gépészmérnök

Budapest üllői ut 18.

Ajánl: 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű szüges eséplőkészleteket, továbbá: 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sines gözcséplőkészleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó-hengerrel.

Fa és szénfűtésű és eredeti szalmafüttő gőzmozgonyokat, továbbá: R. Garrett & Sons felülmúlhatatlan 40% tüzelő anyagot takarító

COMPOUND GŐZMOZGONYAIT.

Legjobbnek elismert „Brandtfordi“ önműködő amerikai kévekötő arató-gépeit. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált rúddal. Sorvető és szórvavető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépet.

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

49 (3—12)

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében

Fő-üzlet:
Andrássy-út 23. sz.

BUDAPEST

Fiók-üzlet:
Koronaheczeg-utca 18. sz.

legkitűnőbb magvak

szerezhetők be, melyek mindenütt a legmagasabb díjakkal lettek kitüntetve, u. m.:

1875. Budapest 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1879. Nagyvárad 1-ső díj:
Első osztályu elismerő oklevél.
1881. Budapest 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1885. Budapest 1-ső díj:
Nagy kiállítási érem.

1886. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany oklevél.
1887. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1888. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1888. Nagy-Kőrös 1-ső díj:
Két nagy aranyérem.

1888. Pécs 1-ső díj:
Nagy díszoklevél.
1889. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1889. Brüsszel 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1889. Eszék 1-ső díj:
Nagy aranyérem.

1890. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1890. Bécs két 1-ső díj:
2 nagy aranyérem.
1891. Budapest 1-ső díj:
Vénői aranyérem.
1891. Komárom: két 1-ső díj:
Nagy díszokl. Nagy aranyérem

48 (5—10)

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.